

Uitbreiding ZE-zones: wat betekent dit voor jou?

Programma

1. Waarom ZE?
2. Waar staan we na een jaar?
3. Toekomstplannen
4. Aan de slag: denk mee over de ZE-zone van de toekomst

Aanleiding

Milieu-expert: 'Luchtkwaliteit moet snel beter om burgers te beschermen'

Revealed: almost everyone in Europe is breathing toxic air
Guardian investigation finds 98% of Europeans breathing highly damaging polluted air linked to 400,000 deaths a year

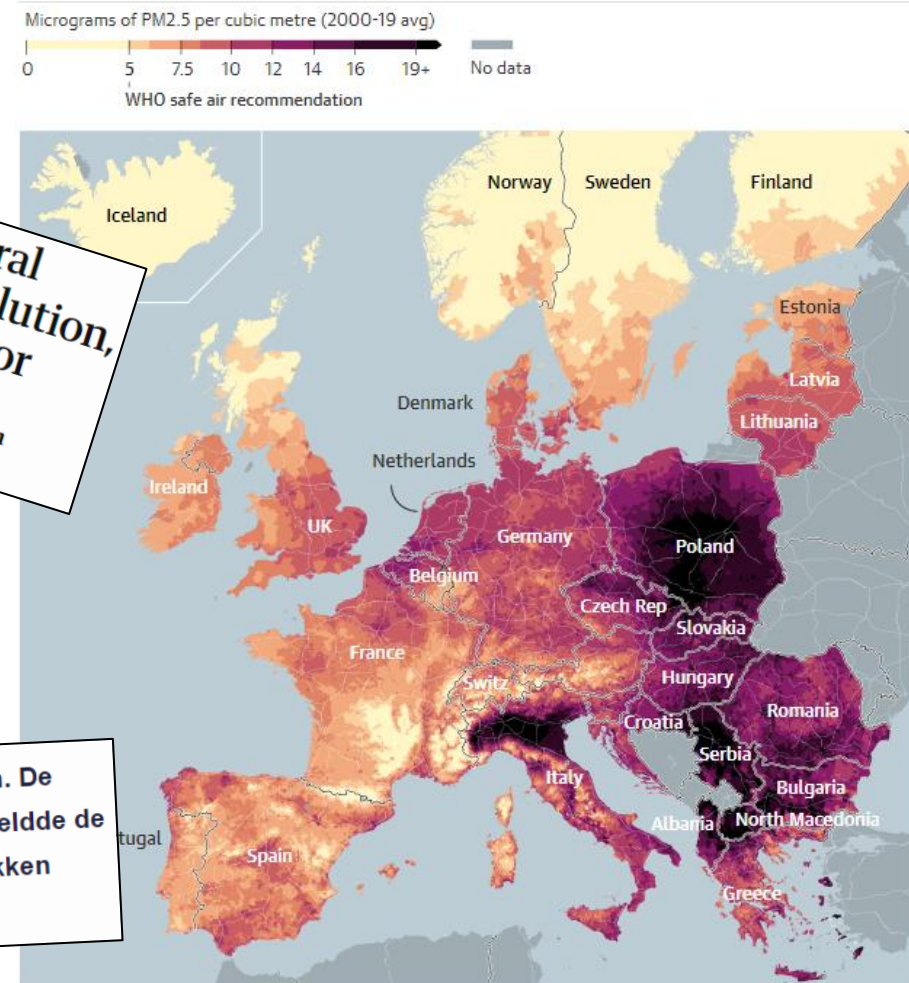
Europe's politicians have moral responsibility to tackle air pollution, says WHO environment director
Maria Neira highlights health impacts of dangerous pollution levels after Guardian investigation revealed scale of crisis

Europe gasping for clean air

Air pollution regularly surpasses WHO limits in almost every place in Europe, posing severe health risks. While experts advocate for stricter standards, some places, like Northern Italy, face persistent air quality issues. Meanwhile, citizens's awareness and support for stricter air quality regulations are growing.

Luchtvervuiling: EP-leden willen strengere grenswaarden om vervuiling uiterlijk in 2050 tot nul terug te dringen

Bijna alle Europeanen ademen zeer schadelijke, vervuilde lucht in. De ongezonde lucht zorgt voor honderdduizenden doden per jaar, meldde de Britse krant The Guardian woensdag. De bij het onderzoek betrokken Nederlandse hoogleraar Roel Vermeulen weet hoe het beter kan.

Guardian graphic. Source: Expanse project; Guardian analysis

Vergelijking oorzaken ziektelast

Ziektelast is verlies van gezondheid door ziekte en vroegtijdig overlijden.

9%

Roken

4%

Luchtverontreiniging

4%

Overgewicht

2%

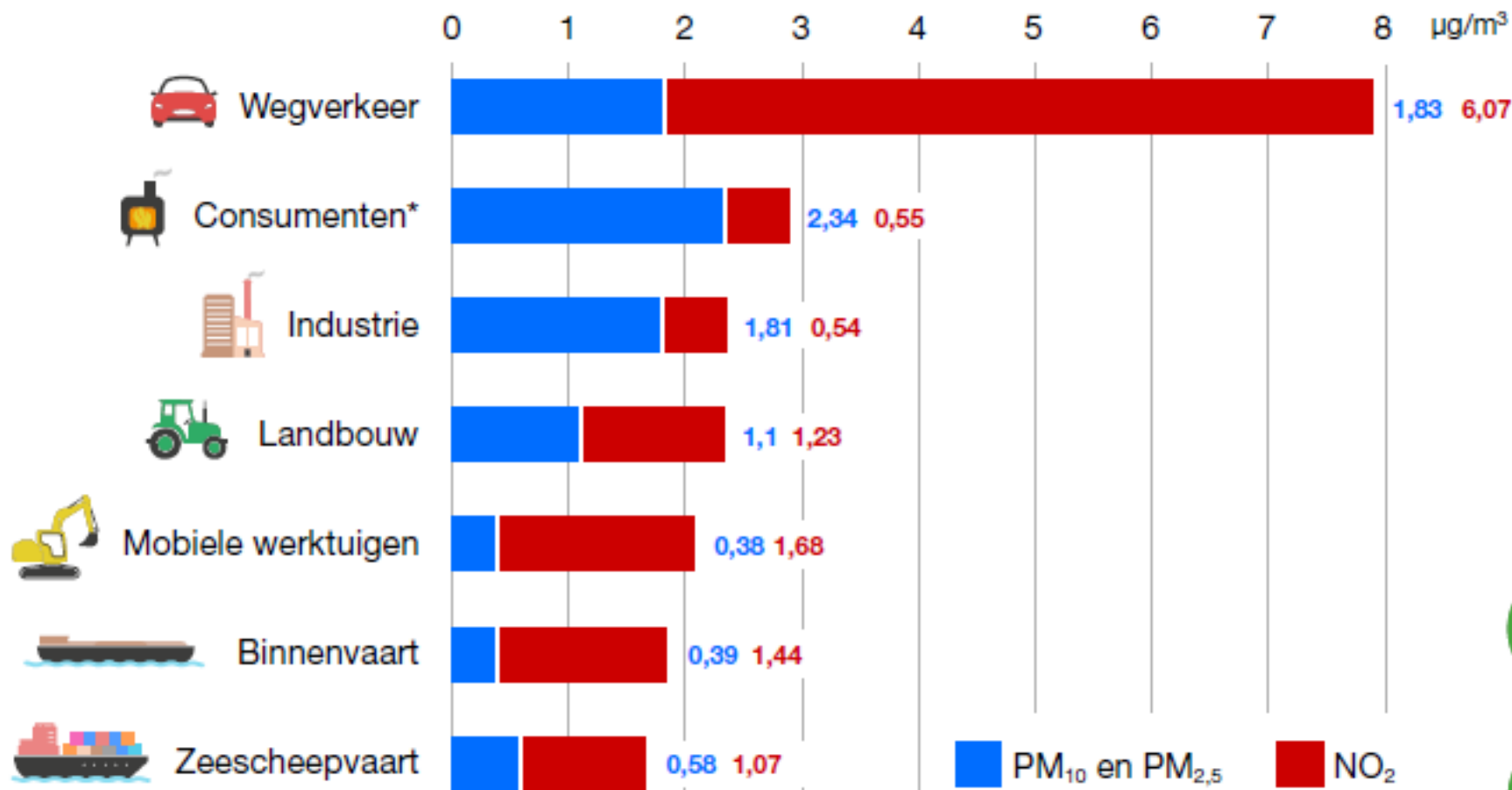
Weinig bewegen

1,5%

Alcohol

Belangrijkste bronnen van luchtvervuiling

Waarom ZE?

- Behalen van EU grenswaarden in 2030
- Schone Luchtakkoord: toewerken WHO advieswaarden
- (Lokale) maatregelen nodig voor het behalen doelstellingen
- Van alle lokale maatregelen is de zero-emissiezone de meest effectiefste maatregel
- Belangrijke bijdrage klimaatdoelen: gezamenlijk reductie van 1Mton CO2
- Geleidelijk toewerken naar emissievrij vervoer
 - Batterij én waterstof-elektrisch
- Markt en ondernemers spelen hierop in

Stof	Luchtvervuiling Utrecht 2022	EU-grenswaarden	WHO-advieswaarden 2021 (ons doel)
NO ₂	22,1 µg/m ³	20 µg/m ³	10 µg/m ³
PM _{2,5}	10,3 µg/m ³	10 µg/m ³	5 µg/m ³
PM ₁₀	18,3 µg/m ³	20 µg/m ³	15 µg/m ³

ZE doelstellingen van truckfabrikanten		
Elaad.nl	2030	2040
DAF		100%
	50%	100%
		100%
	50%*	100%
	30%	100%
IVECO		100%
	35%	100%
Overheid- en ACEA doelstellingen		Alle nieuwe trucks ZE v.a. 2040. Wagenpark 100% ZE in 2050

*Verwachting Traton groep (o.a. MAN én Scania)

STAVAZA na 1 jaar ZE-zone

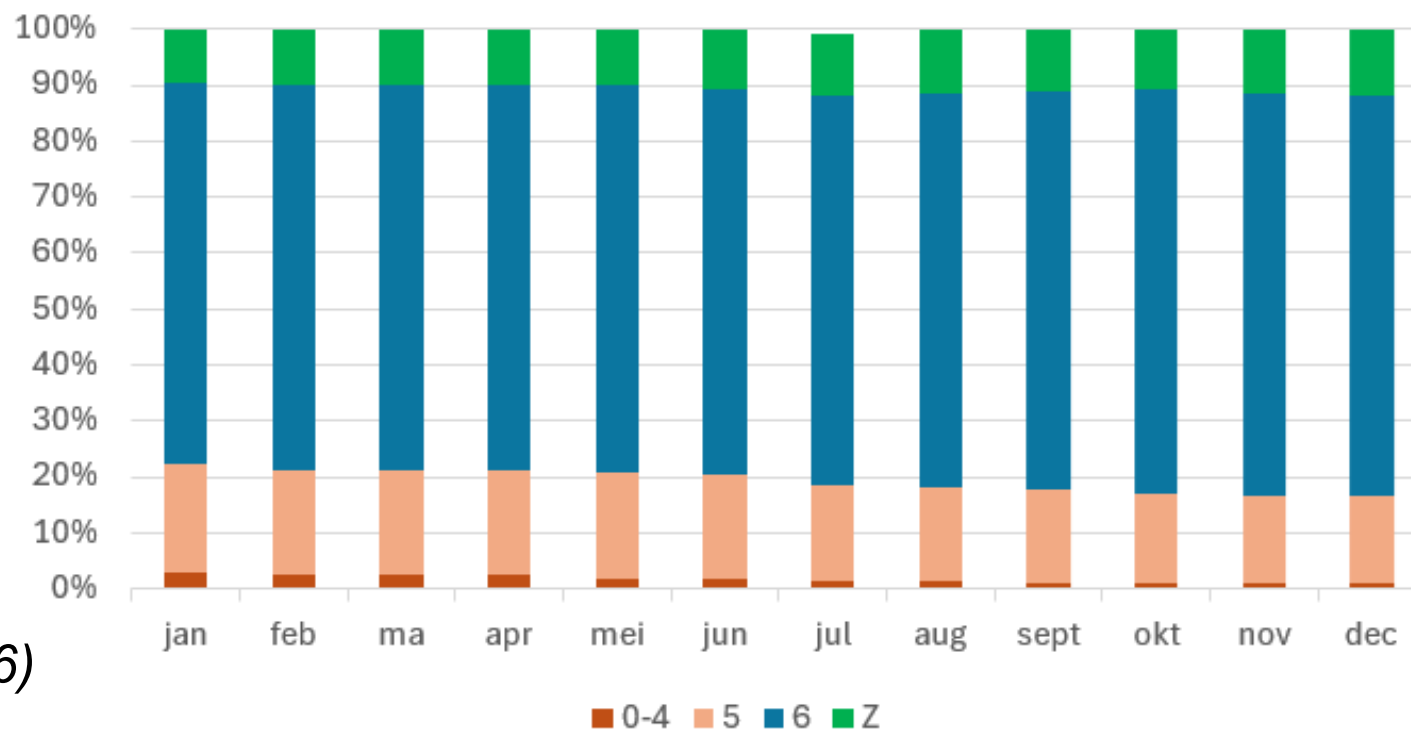
- Start ZE-zone 1-1-2025
 - Voertuigen met DET na 1-1-2025 moeten uitstootvrij zijn
 - Overgangsregelingen voor voertuigen van vóór 1-1-2025
- Handhaving vind plaats via een dekkende ring ANPR-camera's
- Na 6 maanden waarschuwen gestart met beboeten
- Nalevingspercentage ZE-zone van ruim **99%**: Voldoen aan emissieklasse eisen en/of bezitten een geldige ontheffing
- Afnemend recidivegedrag: steeds minder veel-overtreders

STAVAZA na 1 jaar ZE-zone - bestel

- **Afname vervuilende voertuigen**
(emissieklasse 0-4)
 - Van 3% naar 1%
- **Toename aandeel schoon**
 - Toename uitstootvrij (Z) van 9% naar 12%

76% van de nieuwkoop bestelauto's is elektrisch (*RVO, 2026*)

Verloop aandeel bestelvoertuigen

STAVAZA na 1 jaar ZE-zone - vracht

- **Afname vervuilende voertuigen**
(emissieklasse 0-5)

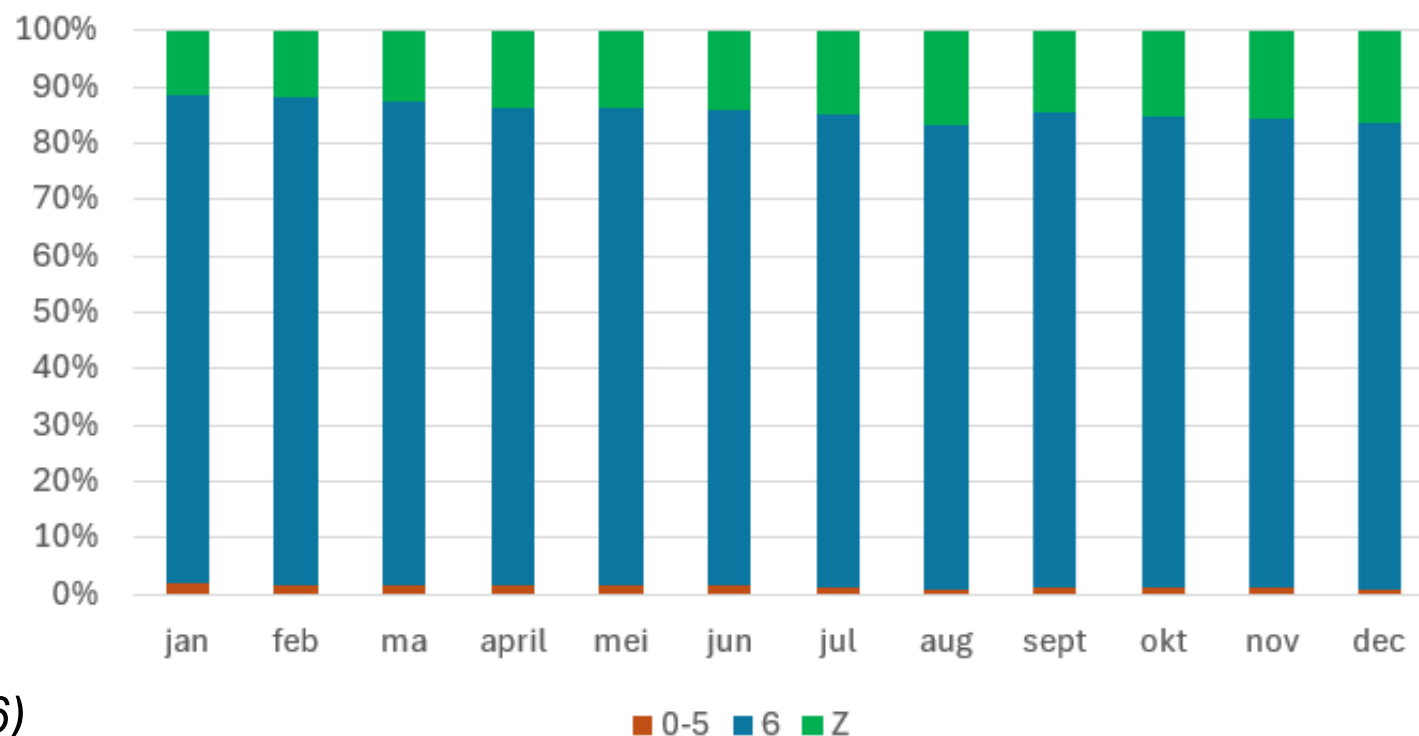
- Van 2% naar 1%

- **Toename aandeel schoon**

- Toename uitstootvrij (Z) van 11,5% naar 16,2%

10% van de nieuwkoop vrachtauto's is elektrisch (RVO, 2026)

Verloop aandeel vrachtvoertuigen

MKBA analyse – ministerie van I&W

#	Gemeente	Invoering	Omvang stadslogistiek (ritten / werkdag)		MKBA uitkomsten				Effect zichtjaar 2030			
		mm/jj	Bestel	Vracht	Kosten	Baten	MKBA Saldo ↓	Ratio	CO ₂ (ton)	NO _x (kg)	PM (kg)	EC (kg)
1	Rotterdam	01/25	30.100	4.640	-76,7	432,7	356,0	5,6	132.900	247.000	3.750	1.970
2	Amsterdam	01/25	32.200	3.480	-74,8	391,3	316,5	5,2	122.700	208.500	3.250	1.620
3	Den Haag	01/25	16.700	1.170	-31,6	162,1	130,6	5,1	52.300	78.700	1.270	590
4	Utrecht	01/25	7.200	710	-12,3	78,8	66,5	6,4	25.000	40.500	650	320
5	Eindhoven	01/25	4.900	820	-18,5	75,4	57,0	4,1	23.100	43.500	660	350
6	Arnhem	06/26	4.900	530	-8,2	55,2	47,1	6,8	17.800	29.700	470	240
7	Haarlem	06/25	4.600	560	-15,8	61,8	46,0	3,9	19.100	34.400	530	280
8	Tilburg	01/25	4.500	630	-11,5	57,5	45,9	5,0	18.100	31.500	490	250
9	Leiden	01/25	3.500	550	-10,5	48,8	38,3	4,7	15.000	27.900	430	230
10	Groningen	04/25	1.900	720	-13,2	51,1	37,9	3,9	15.000	33.300	490	280
11	Nijmegen	01/25	2.700	470	-11,1	42,1	31,0	3,8	12.900	24.300	370	200
12	Maastricht	01/25	1.900	470	-11,3	38,0	26,8	3,4	11.400	23.400	350	200
13	Den Bosch	03/25	2.300	210	-5,3	25,7	20,4	4,9	8.100	13.200	210	100
14	Alphen a/d Rijn	01/27	2.200	260	-7,6	25,7	18,2	3,4	8.200	14.300	220	110
15	Apeldoorn	01/30	1.600	270	-3,8	21,0	17,2	5,5	7.400	13.800	210	110
16	Almere	01/28	1.800	260	-7,3	23,9	16,6	3,3	7.715	14.000	220	120
17	Dordrecht	01/26	1.400	230	-5,2	20,5	15,3	4,0	6.300	11.800	180	100
18	Deventer	01/28	1.300	220	-4,6	19,2	14,7	4,2	6.200	11.500	180	90
19	Gouda	01/25	1.600	270	-10,1	23,3	13,2	2,3	7.100	13.400	210	110
20	Breda	01/29	1.500	170	-3,5	15,8	12,2	4,4	5.400	8.900	140	70
21	Zwolle	01/25	1.300	150	-4,4	16,0	11,5	3,6	5.000	8.600	140	70
22	Delft	01/25	1.100	150	-4,4	14,6	10,3	3,4	4.500	8.100	130	70
23	Leeuwarden	01/30	1.000	170	-3,3	13,5	10,2	4,1	4.800	8.900	140	70
24	Venlo	01/27	500	120	-3,0	9,7	6,7	3,2	3.000	6.100	90	50
25	Zaandam	01/30	700	90	-2,4	7,8	5,4	3,2	2.800	4.800	80	40
26	Amersfoort	01/25	500	80	-3,0	7,3	4,3	2,4	2.200	4.200	60	30
27	Enschede	07/25	300	70	-2,2	5,4	3,2	2,5	1.600	3.400	50	30
28	Ede	01/30	100	60	-1,3	3,5	2,2	2,6	1.200	2.600	40	20
29	Assen	01/25	100	50	-1,6	3,3	1,7	2,0	1.000	2.100	30	20
30	Schiphol	01/26	400	80	-6,7	7,9	1,2	1,2	2.500	4.900	70	40
Totaal			134.800	17.660	-375,0	1.758,9	1.383,9	4,7	550.300	977.400	15.120	7.790

Ervaring als logistiek makelaar?

- Veel drukte tot 1-1-2025, maar soepele implementatie
- Overgangsbeleid past heel goed bij de bedrijfsvoering van de ondernemer
- Ontheffingenstelsel zorgt in vrijwel alle gevallen voor passende oplossingen als vangnet als het echt niet lukt of voor groepen die we niet willen raken
- Inzet van logistiek makelaar
- Stapeling van maatregelen (autoluw, parkeren en ZE)
- ZE zone creëert een waterbedeffect
- Onrust in de wereld zorgt voor versnelling door ondernemers: diesel is inmiddels voor bestelbus veel duurder.

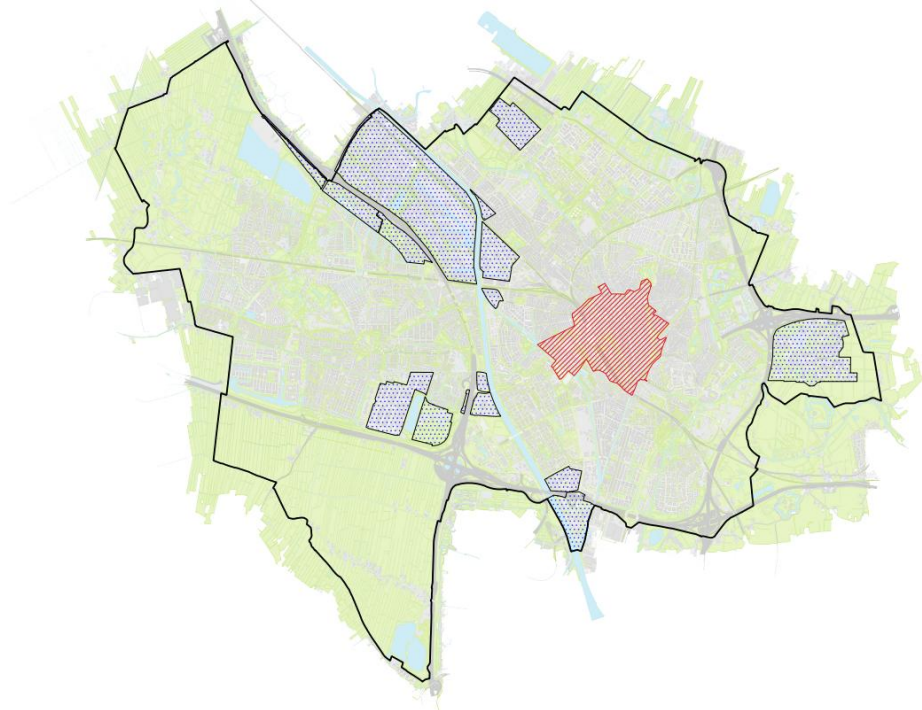
Maar meer nodig....

- Nog onvoldoende voor behalen EU grenswaarden, dus de wens om aanvullend beleid.
 - Specifiek pijnpunt in Amersfoort: Hogeweg
- Grotere zone = groter effect
- Maar ook zorgvuldige afweging vereist tussen behalen milieuwinst en impact op ondernemers en bewoners

Hoe zou een uitbreiding eruit moeten zien?

- Denk mee over de contouren van de ZE-zone van de toekomst (15 min)
- Wat zijn belangrijke criteria om rekening mee te houden in de afweging tussen milieuwinst en (economische impact)?

Utrecht:

Amersfoort:

